

Сборник съдебна практика

РЕШЕНИЕ НА СЪДА (трети състав)

18 януари 2017 година¹

„Преюдициално запитване — Митнически съюз и обща митническа тарифа — Възстановяване на вносните сборове — Регламент (ЕИО) № 2913/92 (Митнически кодекс) — Член 241, първа алинея, първо тире — Задължение на държава членка да предвиди плащането на лихви за забава, дори то да не е предявявано пред националните юрисдикции“

По дело C-365/15

с предмет преюдициално запитване, отправено на основание член 267 ДФЕС от Finanzgericht Düsseldorf (Финансов съд Дюселдорф, Германия) с акт от 24 юни 2015 г., постъпил в Съда на 14 юли 2015 г., в рамките на производство по дело

Wortmann KG Internationale Schuhproduktionen

срещу

Hauptzollamt Bielefeld,

СЪДЪТ (трети състав),

състоящ се от: L. Bay Larsen, председател на състава, M. Vilaras (докладчик), J. Malenovský, M. Safjan и D. Šváby, съдии,

генерален адвокат: M. Campos Sánchez-Bordona,

секретар, I. Illéssy, администратор,

предвид изложеното в писмената фаза на производството и в съдебното заседание от 25 май 2016 г.,

като има предвид становищата, представени:

- за Wortmann KG Internationale Schuhproduktionen, от D. Ehle, Rechtsanwalt, A. Willems, avocat, и S. De Knop, advocaat,
- за Hauptzollamt Bielefeld, първоначално от K. Greven, в качеството на представител, и накрая от M. Greven, както и от S. Holtmann, в качеството на представители,
- за германското правителство, от J. Möller и T. Henze, в качеството на представители,
- за италианското правителство, от A. Collabолletta и G. Palmieri, в качеството на представители,

¹ — Език на производството: немски.

- за Съвета на Европейския съюз, от М. Balta, както и от М. J.-P. Nix, в качеството на представители,
- за Европейската комисия, от L. Grønfeldt, както и от Т. Maxian Rusche, в качеството на представители,

след като изслуша заключението на генералния адвокат, представено в съдебното заседание от 8 септември 2016 г.,

постанови настоящото

Решение

- 1 Преюдициалното запитване се отнася до тълкуването на член 241 от Регламент (ЕИО) № 2913/92 на Съвета от 12 октомври 1992 година относно създаване на Митнически кодекс на Общността (ОВ L 302, 1992 г., стр. 1; Специално издание на български език, 2007 г., глава 2, том 5, стр. 58, наричан по-нататък „Митническият кодекс“).
- 2 Запитването е отправено в рамките на спор между Wortmann KG Internationale Schuhproduktionen (наричано по-нататък „Wortmann“) и Hauptzollamt Bielefeld (Главна митническа служба на Билефелд, Германия) относно плащането на лихви при възстановяването на антидъмпинговите мита, платени от Wortmann в приложение на Регламент (ЕО) № 1472/2006 на Съвета от 5 октомври 2006 година за налагане на окончателно антидъмпингово мито и окончателното събиране на временното мито, наложено върху вноса на някои обувки с горна част от кожа с произход от Китайската народна република и Виетнам (ОВ L 275, 2006 г., стр. 1; Специално издание на български език, 2007 г., глава 11, том 50, стр. 3), частично отменен с решение от 2 февруари 2012 г., Brosmann Footwear (НК) и др./Съвет (C-249/10 P, EU:C:2012:53).

Правна уредба

Правото на Съюза

Митнически кодекс

- 3 Член 4 от Митническият кодекс предвижда:

„За целите на настоящия кодекс се прилагат следните определения:

[...]

10. „Вносни сборове“ са:

— митата и таксите с равностоен ефект, дължими при вноса на стоки,

[...]“.

- 4 Член 232 от Митническият кодекс гласи:

„1. Когато размерът на сборовете не е платен в определения срок:

[...]

б) се събира лихва за забава, начислена върху размера на сборовете. Размерът на лихвата за забава може да бъде по-висок от лихвата на кредит. [Той не може да бъде по-нисък от размера на последната.]“

[...]“.

5 Член 236 от Митническия кодекс предвижда:

„1. Възстановяване на вносните или износните сборове се извършва, когато се установи, че в момента на плащането размерът на сборовете не е бил дължим или размерът е бил взет под отчет в противоречие с член 220, параграф 2.

[...]

2. Възстановяването или опрощаването на вносни или износни сборове се разрешава след подаването на молба пред съответното митническо учреждение преди изтичането на срок от три години, считано от датата, на която длъжникът е бил уведомен за тези сборове.

Удължаване на този срок се допуска, когато заинтересуваното лице докаже, че е било възпрепятствано да подаде молбата си за целта в рамките на посочения срок поради непредвидими обстоятелства или непреодолима сила.

Когато митническите органи установят самостоятелно в този срок някое от обстоятелствата по параграф 1, първа и втора алинея, те пристъпват служебно към възстановяване или опрощаване“.

6 Съгласно член 241 от Митническия кодекс:

„Възстановяването от митническите органи на размери на вносни или износни сборове, както и на нормативно определени лихви или лихви за забава, събрани при плащането на сборовете, не е основание за изплащане на лихви от тези органи. Въпреки това, лихва се изплаща [...] когато:

— решение, удовлетворяващо молба за възстановяване, не бъде изпълнено в срок от три месеца, считано от приемането на това решение,

— националните разпоредби предвиждат това.

Размерът на тези лихви трябва да се изчисли по такъв начин, че да е равен на този, който би бил начислен за тази цел на националния паричен или финансов пазар“.

Регламент № 1472/2006

7 Член 1 от Регламент № 1472/2006 гласи:

„1. Налага окончателно антидъмпингово мито върху обувките с горна част от кожа, композитна кожа, с изключение на спортни обувки, обувки със специална технология, домашни пантофи и други обувки за дома и обувки с вградена метална защита в бомбето, с произход [от] Китайската народна република и Виетнам, които попадат в кодове по [Комбинираната номенклатура]:

[...]

4. Освен когато е предвидено друго, се прилагат действащите разпоредби относно митата“.

Германското право

- 8 Член 1 от Abgabenordnung (Данъчния кодекс) в неговата редакция, приложима към обстоятелствата в главното производство (наричан по-нататък „Данъчен кодекс“), предвижда следното:

„(1) Този закон се прилага за всички данъци, включително всички вземания на лицата във връзка с данъчното облагане, които се уреждат от федералното право или от правото на Европейския съюз, доколкото са администрирани от финансовите органи на федерацията или на провинциите. Този закон се прилага само доколкото правото на Европейския съюз не налага друго.

[...]

(3) Разпоредбите на този закон се прилагат съответно към акцесорните данъчни плащания, доколкото правото на Европейския съюз не налага друго. [...]“.

- 9 Член 3, параграфи 3 и 4 от Данъчния кодекс гласи следното:

„(3) Вносните и износните сборове по член 4, точки 10 и 11 от Митническия кодекс са данъци по смисъла на този закон.

(4) Акцесорни данъчни плащания са [...] лихвите (членове 233—237) [...] и лихвите по смисъла на Митническия кодекс [...]“.

- 10 Член 37 от Данъчния кодекс гласи:

„(1) Вземания, произтичащи от данъчното правоотношение, са [...] [по-специално] вземанията за възстановявани суми по параграф 2 [...]“.

(2) Ако сумата на съответния данък [...] е платена или върната без правно основание, платилият има право да иска от получателя на плащането възстановяване на платената или върнатата сума [...]“.

- 11 Член 233 от Данъчния кодекс гласи следното:

„Вземанията, произтичащи от данъчното правоотношение (член 37), се олихвяват само когато законът предвижда това [...] [...]“.

- 12 Накрая, член 236, параграф 1 от Данъчния кодекс гласи:

„Ако с влязло в сила съдебно решение или в изпълнение на такова решение се отмени определен данък или се наложи връщане на суми на данъчнозадължените лица, подлежащата на възстановяване или връщане сума се олихвява, считано от деня на образуването на делото до деня на плащането, извън случаите по параграф 3. [...]“.

Спорът в главното производство и преюдициалните въпроси

- 13 Между 2006 г. и 2012 г. Wortmann пуска от свое име в свободно обращение на територията на Европейския съюз обувки с горна част от кожа с произход от Китай и Виетнам, произведени от Brosmann Footwear (HK) Ltd (наричано по-нататък „Brosmann“) и от Seasonable Footwear (Zhongshan) Ltd (наричано по-нататък „Seasonable“). Тъй като обувките попадат под един от

кодовете на Комбинираната номенклатура, посочени в член 1, параграф 1 от Регламент № 1472/2006, Главната митническа служба на Билефелд налага на Wortmann антидъмпингови мита в приложение на този регламент.

- 14 На 22 юли 2010 г. Wortmann иска от Главната митническа служба на Билефелд възстановяването на антидъмпинговите мита, платени за периода от юни 2007 г. до юни 2010 г. На 14 февруари 2011 г. то подава ново искане за възстановяване на антидъмпинговите мита, платени до 31 декември 2010 г. Накрая, на 7 май 2012 г. дружеството иска възстановяване на антидъмпинговите мита, платени след 2006 г. В подкрепа на всички тези искания то се позовава по-специално на делото, водено пред Общия съд на Европейския съюз, а след това пред Съда, по което е постановено решение от 2 февруари 2012 г., *Brosmann Footwear (HK) и др./Съвет (C-249/10 P, EU:C:2012:53)*.
- 15 С това решение на Съда се отменя частично Регламент № 1472/2006, по-специално в частта, в която се отнася до *Brosmann* и *Seasonable*. Отмяната е обоснована с това, че Европейската комисия допуснала грешка, като не разгледала исканията за прилагане на статут на предприятие, функциониращо в условията на пазарна икономика, или при условията на евентуалност — жалбоподателите да се ползват от индивидуално третиране.
- 16 Ето защо на 17 април 2013 г. Главната митническа служба на Билефелд решава да възстанови на Wortmann антидъмпингови мита в размер на 61 895,49 EUR за 2007 г. и в размер на 92 870,62 EUR за 2008 г.
- 17 С писмо от 29 ноември 2013 г. Wortmann иска от Главната митническа служба на Билефелд да му заплати лихви върху върнатите суми по основния лихвен процент, увеличен с 8 пункта, считано от момента на плащането на антидъмпинговите мита. Главната митническа служба на Билефелд отхвърля това искане с решение от 15 януари 2014 г. Митническата служба отхвърля и подаденото по административен ред възражение на Wortmann с решение от 17 септември 2014 г.
- 18 Wortmann сезира запитващата юрисдикция с искане Главната митническа служба на Билефелд да бъде осъдена да му заплати лихви върху върнатите суми.
- 19 Запитващата юрисдикция приема, че разрешаването на спора по главното производство зависи от тълкуването на член 241 от Митническия кодекс. Според нея изплащането на лихви върху върнатите на Wortmann суми е изключено съгласно член 241, първо изречение от Митническия кодекс.
- 20 Всъщност, доколкото в главното производство не са изпълнени условията, предвидени в член 241, второ изречение, първо тире от Митническия кодекс, съгласно член 241, второ изречение, второ тире от този кодекс единствено националните разпоредби могат да послужат като основание на искането на жалбоподателя за изплащане на лихви. В това отношение тя посочва, че видно от член 37, параграф 2, първо изречение във връзка с член 233, първо изречение от Данъчния кодекс, вземанията, произтичащи от данъчно правоотношение, се олихвяват само когато законът предвижда това. Следователно в германското право единствено член 236 от Данъчния кодекс би могъл да е правно основание за изплащането на лихви. При положение обаче че жалбоподателят в главното производство не е водил дело за възстановяване на антидъмпинговите мита, платени преди това на Главната митническа служба на Билефелд, тази разпоредба е неприложима в главното производство.
- 21 Запитващата юрисдикция обаче сочи, че има съмнения относно съвместимостта на този подход с правото на Съюза. Тя припомня съдебната практика, според която от правото на Съюза следва принципа, че държавите членки са длъжни да връщат с лихвите сумите, събрани като данъци в нарушение на това право (решение от 18 април 2013 г., *Irimie*, C-565/11, EU:C:2013:250, т. 22).

Така запитващата юрисдикция иска да установи дали при разглежданите в главното производство обстоятелства „неписаното право“ на Съюза не налага изплащането на лихви върху възстановяваните вносни сборове. В това отношение според запитващата юрисдикция следва да се има предвид по-конкретно фактът, че свързаните с изплащането на лихви национални разпоредби, в случая член 233 и сл. от Данъчния кодекс, се прилагат по аналогия само доколкото правото на Съюза не налага друго, както следва от член 1, параграф 3, първо изречение и от член 3, параграф 4 от същия кодекс.

- 22 При тези обстоятелства Finanzgericht Düsseldorf (Финансов съд Дюселдорф, Германия) решава да спре производството и да постави на Съда следния преюдициален въпрос:

„Трябва ли член 241 от Митническият кодекс да се тълкува в смисъл, че с оглед на закрепения в правото на Съюза принцип на ефективност националното право, към което препраща тази разпоредба, трябва да предвижда олихвяване на възстановяваните суми за вносни сборове от момента на плащането на сборовете до момента на възстановяването им включително когато правото на възстановяване не е предявявано пред националните съдилища?“.

По преюдициалния въпрос

- 23 Със своя преюдициален въпрос запитващата юрисдикция по същество иска да установи дали член 241 от Митническият кодекс следва да се тълкува в смисъл, че националното право, към което препраща, трябва да предвижда задължение за олихвяване на възстановяваните суми за вносни сборове от момента на плащането на сборовете до възстановяването им.
- 24 В това отношение несъмнено следва да се отбележи, че член 241, първо изречение от Митническият кодекс гласи, че възстановяването от митническите органи на размери на вносни или износни сборове, както и на нормативно определени лихви или лихви за забава, събрани при плащането на сборовете, не е основание за изплащане на лихви от тези органи.
- 25 Сама по себе си обаче тази разпоредба не означава, че в положение като разглежданото в главното производство националната правна уредба би могла правомерно да предвижда, че не следва да се извършва олихвяване на възстановяваните суми за вносни сборове от момента на плащането на сборовете до възстановяването им.
- 26 Всъщност както от генезиса на член 241 от Митническият кодекс, така и от контекста, в който тази разпоредба се вписва, е видно, че тя не се прилага при обстоятелства като разглежданите в главното производство.
- 27 Така от анализа на генезиса на тази разпоредба, извършен от генералния адвокат в точки 48—50 от неговото заключение, следва, че член 241 от Митническият кодекс има предвид хипотезата, при която, след като митническият орган е разрешил вдигането на въпросните стоки, се оказва, че размерът на първоначално събраните вносни сборове трябва да бъде понижен и че поради това всички или част от платените от оператора вносни сборове трябва да му бъдат възстановени.
- 28 Разясненията, дадени от Комисията по време на съдебното заседание, относно генезиса на разпоредбата, която понастоящем е член 241 от Митническият кодекс, показват, че приемането ѝ е мотивирано от факта, че в повечето случаи митническите органи проверяват едва впоследствие митническите декларации, така че възможността подобна проверка да доведе до възстановяване на вече платени вносни сборове, е наистина реална.

- 29 Освен това, що се отнася до въпроса за изплащането на лихви, Митническият кодекс въвежда определена симетрия между, от една страна, положението на операторите, на които трябва да бъдат възстановени вносни сборове, навлесени вследствие грешки, допуснати поради бързината на системата за освобождаване от митница, прилагана в множество случаи, без стоките да са инспектирани преди вдигането им, и от друга страна, положението на операторите, които поради подобни грешки, обратно, трябва, да плащат на митническата администрация допълнителни вносни сборове.
- 30 Всъщност, както следва от решение от 31 март 2011 г., „Аурубис България“ АД (C-546/09, EU:C:2011:199, т. 26—34), когато след ново изчисляване на митните сборове въз основа на допълнителна информация се окаже, че има несъбрана сума по тези сборове, на основание член 232, параграф 1, буква б) от Митническият кодекс лихва за забава върху тази сума може да се начислява само за периода след изтичането на срока за плащането на тази сума.
- 31 Обратно, ако новото изчисляване на митните сборове доведе до възстановяване за съответния оператор на част или на всички платени преди това митни сборове, от член 241 от Митническият кодекс следва, че лихви се дължат само след като изтече посоченият в тази разпоредба срок от три месеца, без да се засяга възможността националният законодател да предвиди плащането на лихви и в други случаи.
- 32 От акта за преюдициално запитване обаче следва, че възстановяването на антидъмпингови мита в полза на Wortmann не произтича от грешка при изчисляването на сборовете, открита, след като компетентният митнически орган е разрешил вдигане на стоките от Wortmann. Ето защо в положение като разглежданото в главното производство правилото, съдържащо се в член 241, първо изречение от Митническият кодекс, не би могло да се тълкува в смисъл, че изключва по принцип изплащането на лихви.
- 33 Следва обаче да се отбележи, че макар запитващата юрисдикция формално да ограничава въпроса си до тълкуването на член 241 от Митническият кодекс, това обстоятелство не е пречка Съдът да ѝ предостави всички насоки за тълкуване на правото на Съюза, които могат да бъдат полезни за решаване на делото, с което тя е сезирана, независимо дали тази юрисдикция ги е посочила във въпроса си (вж. по аналогия решение от 29 октомври 2015 г., Nagy C-583/14, EU:C:2015:737, т. 20 и 21 и цитираната съдебна практика).
- 34 В това отношение трябва да се напомни, че съгласно практиката на Съда, националните органи следва да отчитат в своите правни системи последиците от отмяната или от обявяването на невалидността на регламент за налагане на антидъмпингови мита, от което следва, че антидъмпинговите мита, платени на основание на съответния регламент, не са дължими по смисъла на член 236, параграф 1 от Митническият кодекс и по принцип трябва да бъдат възстановени от митническите власти в съответствие с посочената разпоредба, ако са изпълнени условията за това възстановяване, включително и тези по член 236, параграф 2 от посочения кодекс (вж. в този смисъл решения от 27 септември 2007 г., Ikea Wholesale, C-351/04, EU:C:2007:547, т. 67 и от 18 март 2010 г., Trubowest Handel и Makarov/Съвет и Комисия, C-419/08 P, EU:C:2010:147, т. 25).
- 35 В конкретния случай след отмяната на Регламент № 1472/2006 с решение от 2 февруари 2012 г., Brosmann Footwear (HK) и др./Съвет (C-249/10 P, EU:C:2012:53) в частта, в която регламентът се отнася по-специално до Brosmann и Seasonable, чиито обувки са били пуснати в свободно обращение на територията на Съюза от Wortmann, компетентният германски митнически орган, като счита, че събраните антидъмпингови мита не са били дължими по смисъла на член 236, параграф 1, първа алинея от Митническият кодекс, възстановява на Wortmann сумата по тези сборове, без обаче да начисли върху тях лихвите за забава, поискани от това предприятие.

- 36 В това отношение следва да се отбележи, че макар член 236, параграф 1, първа алинея от Митническият кодекс да предвижда възстановяване на антидъмпинговите мита в положение като разглежданото в главното производство, той не уточнява изрично дали това възстановяване трябва да доведе до изплащането на лихви върху така възстановените суми на митата.
- 37 Освен това е важно да се подчертае, че от практиката на Съда следва, че когато държава членка е събрала данъци или мита в приложение на регламент на Съюза, който съдът на Съюза е обявил за невалиден или е отменил, платилите въпросните данъци или мита заинтересовани лица по принцип имат право да получат не само възстановяване на събраните суми, но и лихви върху тях (вж. в този смисъл решение от 27 септември 2012 г., Zuckerfabrik Jülich, C-113/10, C-147/10 и C-234/10, EU:C:2012:591, т. 65—67 и цитираната практика).
- 38 В този контекст, след като, от една страна, нито член 236, параграф 1 от Митническият кодекс, нито член 241 от него изключват възстановяването на лихви в положение като разглежданото в главното производство и от друга страна, възстановяването на въпросните антидъмпингови мита е настъпило вследствие отмяната от Съда на регламента, въз основа на който тези права са събрани, тоест поради факта че събирането им не е съвместимо с правото на Съюза, което запитващата юрисдикция трябва да провери, следва да се приеме, че върху размера на същите мита, възстановен на съответното предприятие от компетентния национален орган, трябва да бъдат начислени съответните лихви.
- 39 Предвид всички гореизложени съображения на поставения въпрос следва да се отговори, че когато вносни сборове, в това число антидъмпингови мита, се възстановяват, тъй като са били събрани в нарушение на правото на Съюза — което запитващата юрисдикция следва да провери — за държавите членки е налице задължение, произтичащо от правото на Съюза, да заплатят на правните субекти, които имат право на възстановяване, съответните лихви, считано от момента, в който възстановените мита са платени от тези правни субекти.

По съдебните разноски

- 40 С оглед на обстоятелството, че за страните по главното производство настоящото дело представлява отклонение от обичайния ход на производството пред запитващата юрисдикция, последната следва да се произнесе по съдебните разноски. Разходите, направени за представяне на становища пред Съда, различни от тези на посочените страни, не подлежат на възстановяване.

По изложените съображения Съдът (трети състав) реши:

Когато вносни сборове, в това число антидъмпингови мита, се възстановяват, тъй като са били събрани в нарушение на правото на Съюза — което запитващата юрисдикция следва да провери — за държавите членки е налице задължение, произтичащо от правото на Съюза, да заплатят на правните субекти, които имат право на възстановяване, съответните лихви, считано от момента, в който възстановените мита са платени от тези правни субекти.

Подписи